

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-betűs petty sor egyszer 20 fillér.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, január 9.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: A meghiusult merénylet.
Az új-szent-anna-i zendülés.
Spanyolország a búrokért.
Lukács Béla üngyilkossága.
Négyszeres gyilkosság.
Néger fő a király előtt.
Temetés akadályokkal.
Borzalmas családi tragédia.
Tárcza: Kurucz menyecske. Irta: Sulyok K.
Regény-Csarnok: A szürke asszony. Irta:
Sudermann H. Fordította: Hellerné-Oláh Margit.

A meghiusult merénylet.

Arad, január 8.

Ismeretes lapunknak az ugynevezett *katholikus autonómia*-val szemben elejétől elfoglalt álláspontja, melyben ezt a világitásra kitalált képtelenséget klerikális csalafintaságnak neveztük, nyíltan megmondván, hogy annak egyedüli célja az egyházi javadalmakat és alapítványokat Rómának kiszolgáltatni, egyben megjósoltuk, hogy az egész dologból semmi sem lesz. E nézetnek a sajtóban eddig *egyedüli nyílt kifejezői* voltunk. Most a P. L. adja hírül, hogy a nagy garral hirdetett autonómia holmi községi és egyházmegyei intézkedésekre zsugorodik össze. E hirnek közlését egy előkelő fővárosi lap rendkívül találó glosszákkal kíséri, melyek fényesen igazolják a *katholikus autonómia*-val szemben eddig elfoglalt álláspontunkat. Az érdekes cikket a következőkben szó szerint adjuk:

Evek óta vajudik már a *katholikus autonómia* kérdése és azok, akik abban a hitben éltek, hogy egy a protestánsok autonómiájának formájára létesítendő *katholikus autonómia* szervezése csak idő kérdése lehet: azok ma, ha elolvassák a Pester Lloyd idevonatkozó közleményét, nagy csalódásra fognak felébredni. Megtudják ugyanis azt, amit már szakemberek rég tudtak, hogy amilyen lehetetlenség fából vaskarikát kovácsolni, éppen oly lehetetlenség *katholikus autonómia*t szervezni.

De ha a nagyközönség nem is lehetett kellőleg tájékozva arról, hogy a *katholikus autonómia* lehetetlenség, azoknak, akik ennek létesítése céljából éveken keresztül tárgyaltak, mégis csak tudniok kellett, hogy meddő munkát végeznek. Mi volt hát a célja annak a nagy diszes testületnek, mely az *autonómia* létesítése céljából ülésezett?

Ere a kérdésre most már határozottan felelhetjük: semmiesetre sem a *katholikus autonómia* létesítése. Az egész mozgalomnak az volt az elrejtett célja, hogy azt az óriási vagyont, melyet most a *katholikus klerus* állami felügyelet mellett élvez, kivegyék az állami felügyelet hatásköre alól s a főpapság s néhány világi *katholikus főember* kizárólagos felügyeletére bizzák. Ha ez könnyű szerrel sikerült volna, akkor szerveztek volna bizonyos látszólagos autonómiát, de hogy ez a szervezet minden egyéb lehetett volna, csak nem autonómia, azt minden szakavatott ember előre tudta.

Az állami természetű javaknak ilyen módon való kizárólagos birtoklása, mintán hajótörést szenvedett, önkéntelenül maga után vont a *katholikus autonómia* eszméjének a bukását is. A klérus és főpapság még akkor sem ment volna bele az autonómiába, ha az állami természetű javak felett való önálló rendelkezés jogát megnyerte volna is az egyház. Hogy egyengethetné hát most az *autonómia* útját, mikor az csak veszedelmet hozhatna a saját fejére!

Ennek az eszmének tehát el kellett bukni és nem is fog addig feltámadni, míg a *katholikus egyház hierarchikus szervezete meg nem változik*.

De miután a *katholikus autonómia* kérdése már annyira élére van állítva, hogy kudarc nélkül ezt félbehagyni nem lehet, egy kivezető utat kellett felfedezni. Ugy látszik, hogy illetékes és legilletékesebb körök ezt a kivezető utat már meg is találták és az országos *autonómia* helyett a községi és megyei *autonómia* jel-szavát irták a lobogóra.

Eddig a közlemény, melyből élesen kihangzik amaz állítás, hogy addig nem lesz *katholikus autonómia*, míg ennek az egyháznak hierarchikus szervezete meg nem változik. Már pedig a *katholikus egyház* ez a szervezete soha meg nem változhatik, mert e nélkül az az egyház

feldulta két kezünk munkáját, boldog fészünk-
ket, — így szolt Mózeshez, — semmink sincs!
De mégis van valamink: a bosszu.
— Lompos labancz, csecs-szopó fajzatodnak
se legyen hát irtalom! . . .

TÁRCZA.

Kurucz menyecske.

Irta: Sulyok Károly.

Anno 1707. augusztus hónap 14-ikét irták, mikor olyan vérpiros arcczal kelt föl ágyából Pápa városa fölött az égi plánéta, mintha lángtengerben fürdött volna. Ott is ragyogott aztán ez a lángvörös fényesség a szegény városban három éjjel, három nap. Szomorú, siralmas illumináció volt ez, melynek utána inség, kétségbeesés nyomorúság váltotta föl egymást.

Malomsoknál táborozott átmenőben a pápai kurucz had, mikor a labanczok két főserége rájuk ütött. Persze kivágták magukat Rákóczi leventéi és Max (gróf Starhemberg Miksa) dánusai közül nem egy feledte fogát Malomsoknál és Karakónál.

Hanem a németek kegyetlen bosszút vettek a nagybárra Pápa és ennek vidékéről zászló alá toborzott kuroczokon. Mig Karakónál folyt a csata: a labancz sereg egy töredéke fölgyújtotta a kurucz hadak főhadiszállását, Pápát. Két ház maradt csak épen, a többi minden jószággal elegyest hamu, pörnye lett.

A kurucz sereg nyakaszakadtában mentelt az üszökké, kormos rommá vált városba. Látván az elárult, megfogyatkozott népet, szülőházaik, édes mindenük rémséges pusztulását: bizony sirva fakadt a kiömlő ember-vér látásához, haldoklók kínos hörgésének hallásához edzett kurucz. Elhányva fegyverét, sok győzedelmes zászlaját: rohant övéit vigasztalni, az anyátlan maradt apróságot keblére ölelni.

A városon kívül a Tapolcza kristályvize több malmot hajtott. Innen került élelem az egész környékre; a szabadság harcosait ezek a malmok látták el eleséggel. A Max zsoldosai a malmokat is elhamvasztották.

Árnyékos ligetben, zöld mohával lepett kőszirtből szakadt több ágra a Tapolcza. Ebben az árnyékos ligetben áldoztak utoljára fehér mént Hadurnak eleink. Ezek a mohos sziklákon verődött vissza — utólszor az igricek dala . . .

Itt a forrás fejeinél volt a pápai fehéreknek (a paulinus atyáknak) malmuk. A vöröskakas persze a malom fölött is elkukorékolta magát.

A fiatal molnár, a vak kuruczgenerális testőrszázadában szolgálta hiven a legszentebb ügyet. Tüzes szemü, domboru mellü húsár volt Csik Mózes uram ő kelme. Hát a felesége?

Patyolat a kurucz,
Gyöngy a felesége . . .

Klára asszony, a molnár felesége gyöngy vala. Igaz gyöngy. Egy árva könyűt se ejtett, mikor Mózes uram szomorú szeméit végiglegették az üszökhalmon.

— Semmink sincs! A czifornyás német

nem lenne többé katolikus, vagy legalább is nem római katolikus.

Eppen azért a legnagyobb gyanakodás és kételkedéssel fogadhatjuk a P. Linak a községi és megyei autonómia létesítésére vonatkozó hírét is. Annyi bizonyos, hogy sem a papképzés, sem a kath. közép- de még a népiskolai oktatás felügyeletét és vezetését sem fogják a püspökök soha a kezeikből kiadni, ép oly kevéssé engednek a plébánosok választásába vagy a lelkészek fölötti fegyelem gyakorlásába legkisebb befolyást is a laikus elemnek. Ez annál bizonyosabb, mert ezt ők maguk is többszörösen és egész határozottan kijelentették. Így tehát a kilátásba vett szűkebb körű autonómia nem lehet egyéb, mint egy jámborul kieszt — adóprés, mely a községi és megyei egyház érdekeinek gondozása czimén törvényes formát teremt a báránycák évenkénti rendes megnyírására, vagy világosan szólva, a hivek megadóztatására, a mit most nem lehet megtenni.

Egy ilyen jól funkcionáló organizmus mellett nem kell majd a szegény lelkészek felsegélését, új templomok építését, új iskolák felállítását, új plébániák alapítását egyes városok vagy földes urak nagy lelküségétől várni, vagy pláne a főpapi beneficziумok jövedelmeiből fedezni, melyek úgy sem elegendők a szegény püspökök és érsekek szükségleteinek kielégítésére, hanem kiróják e terheket a katolikus népre, mert valósággal igaztalanság, hogy kalvinista, lutheranus, rácz, oláh, zsidó, mind fizessen hitközségi adót, csak a katolikus ne.

De félre a tréfával! ha illetékes néppárti körökben csakugyan ez a szűkebb körű kath. autonómia szervezésével a végcél, a miként több mint bizonyos, hogy igen, akkor nagyon megjárhatják e merényletükkel a jó urak, mert a hogy törvényes formáját alkotják a kath. hivek hitközségi megadóztatásának, rögtön rá törvényes formáját fogják keresni az egyházi javak szekularizációjának, mert ha azon feladatok teljesítésének terhét, me-

lyeket a papi javadalmak voltak és vannak hivatva viselni, a nép vállaira rakják, akkor elveszett e javadalmak egyházi kezelésben való maradásának jogcíme és szükségképen vissza kell azoknak az állam birtokába esniök, honnan kivétettek.

Quod Deus avertat!

Az uj-szent-annai zendülés.

(Főtárgyalás a törvényszék előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Első nap.

Arad, január 8

Ujszentanna népe uralta ma az új igazságügyi palotát. A bejáratnál, a folyosón, az esküdtszéki teremben, mindenütt tipikus sváb embereket és asszonyokat lehetett látni, a kik nagy sopánkodással, rettegéssel vártak, míg a főtárgyalás az ő ügyükben megkezdődik. A híres szent-annai asszonyok, a két év előtti hirhadt zendülés fő matadorai, rettentően lecsendesültek. Elfogyott már a régi bátorság. Némelyik szólni is alig mer, úgy fél a törvénytől. Reszketve néznek szét, mi lesz, mi fog történni velük.

Harmincz négyen ülnek a vádlottak padján, nők és férfiak vegyesen. Több a nő, mint a férfi. Első közöttük Szeiler Antalné és Adelmanné, aztán következik Oszter György és a többi vádlott. Csak Oszter mutat hidegvért. Minduntalan a védőhöz megy, lecsendesíti a vádlottakat, ha valamelyik fészkelődik a helyén s utasítással szolgál az elnöknek, ha az ujszentannai sváb jargon egyik-másik tájszavát meg nem érti. Itt is ő a vezér, a legfőbb ember.

Ma egész nap folyt a vallatás, de mivel igen sok a vádlott, csak a felét hallgathatta ki a törvényszék. A tárgyalás körülbelül szombatig eltart, feltéve, ha addig a tanukkal is végeznek s hétfőn lesz ítélet.

A tárgyalás iránt az érdeklődés ma igen lanya volt. Egy-két ember ült a hallgatók padosorában, de az is hamarosan megszökött, mert hát itt nem lehet oly

szenzációs fordulatokat várni, minők például az adóhivatali panama tárgyalása alatt csaknem naponta felvetődtek.

A főtárgyalás első napjáról a következő tudósításunk számol be:

A rémes nap.

A véres zendülés, melynek lefolyása és előzménye még élénk figyelemben van, 1899. január 17-én történt. Előző nap bíróválasztás volt Uj-Szent-Annán, az a választás játszott bele oly végzetesen, a csendes község történetébe.

A község német lakói két pártra szakadtak. Egyik rész a volt bíró, Jesztl József mellett foglalt állást, a többség Schöller Andor ottani vagyonos polgárt akarta a bírói székbe ültetni. Schöller érdekében rendszeres izgatások folytak hetekkel előbb, főleg a községi legelőföldek felosztása miatt, a mely sok elégtelenségnek volt az okozója. Ezt a fegyvert használták fel sikeresen az öreg Jesztl ellen, ezzel a fegyverrel toborozták össze Schöller mellett a békétlenek tömegét.

Mint tudjuk, Páris Gábor világosi főszolgabíró éppen azért, hogy az izgatók kedvét a község békéjének felforgatásától egyszers mindenkorra elvegye, nem is jelölte Schöllert s így újból Jesztl Józsefet, a volt bírót választották meg.

Az izgatottság tetőpontjára hágott. A Schöller-párt emberei dühöngve oszoltak szét s ökleikkel megfenyegették az új községi előjárókat:

— Megálljatok, ezt megkeserültek!

Alig hogy beköszöntött az est, a csendes faluban izgalmas konferenciákat tartottak. Abban állapodtak meg, hogy másnap, kedden, hetivásár napján, a mise után felvonulnak a község háza elé, hogy azt megostromolják, hogy kivonszolják a bírót, jegyzőt, az előjáróság tagjait s valamennyit agyonverjék.

Abban is megállapodtak, hogy a hecszét az asszonyok kezdik.

— Asszonyra úgy sem fog lőni a csendőr — mondották — és ha lő? Legfeljebb egyszer töltenek. Azután lekapjuk valamennyit a lábáról.

Reggel 9 órakor mintegy négyezer ember

Sokan a rebellesek közül idegen országokba futottak. A sovány ungi Krajnán, a beregi Verhovinán át ismeretlen szellők irányában menekültek annak édes hiedelmében, hogy majd az üdő megfordul és katonacsillag megújul... De biz ez nem ujult meg azótául fogvást, — csak egyszer...

A fejedelmet, a Mon Cousint és kísértetét szívesen hívta országába a francziák királya. A kuruczgróf, Antal ur (gróf Eszterházi Antal fővezér) pedig elült devecseri várában. Mintha a föld nyelte volna el a nyuszikaczagányos, törökbársonysüveges leventéket Pannoniában. Darulábu német kóborolta a mezőket, halmokat, hegyeket.

A Tapolcza mentén a császári Bayreuth-dragonosok egy százada poroszkált. A hadnagyot, Vindrecseket, a kötelelességen kívül még egyéb valami is készítetté, hogy az újra tető alá került malmokat járja. — Egy elhagyott szép asszony sirdogált az egyik malomban; őt akarta Vindrecsek hadnagy megvigasztalni.

Csik Mózesné asszonyom volt ez a szép molnárné, kinek szemei sohse száradhattak meg a sirás mián. Csik Mózes a bujdosók közé állt.

A szép asszony csókjára pedig mód fölt megéhezett a borotvált képű Vindrecsek. — Kért, könyörgött Klára asszonynak. — Am ez kordován eszímájának sarkán megpördülve, (no ez aztán még inkább tódítá a német ápitusát) ajkbigygyesztve felelt a dragonosnak:

— Szarkaszáju, nekem ugyan hiába csörögsz!

De Vindrecsek se hagyta magát. Ajándékra fordította az ügyet. Aranybogláros féketőt, nyakbavető klárist küldött az ura nélkül való menyecskének. Ez azonban azt mondta a vívőnek:

— Kaptam én már féketőt mástul. Hanem hogy a német tiszt uré kárba ne vesszen: viselné ő maga jó egészséggel.

Vindrecsek egy utszéi csárdában, — az Agyaglikban tartott rasztot katonáival, mikor meghozták neki a hirt. — Szerencse, hogy nem volt bajusza, mert egy szálíg leharapdálta volna.

— No ha nem köllött a gavallér Vindrecsek neki: ismerje meg a goromba katonát, ki nem szokott szoknya előtt megrepirálni!

Aztán behivatott négy cseh zsoldost. Bort rendelt számukra és sokáig sugott-bugott velük. A csordás fia, ki sokat forgolódott annak idején a labanczság között, konyitott valamelyest a cseh szóhoz. Ki is vette a beszédből: miben török a lapos koponyájukat a dragóner urak.

A gyerek aztán, a mint tehetette, kerülő uton elsietett Klára asszonyhoz. Elmondta neki: mit hallott a csárdában. A szép molnárné biz' megséppent, de hirtelen egy pajkos gondolat született meg fufangos kontya alatt, és olyan nagyot kaczagott, hogy alig bírta abbahagyni.

Volt a faluban egy vén gonosz csont, egy minden pokoli praktiban jártas javasasszony, a szakállas Kata. Sebtiben egy cselédet szalasztott érte Csikné.

Alkonyodott. A magasban vadludak gágog-

tak. A Tapolcza vize csobogva szaladt a füvepartok közt.

Klára asszony kiment a baromfiudva Libát, kappant, kacsát ölt. Fölterítette a reczés abroszt, a pohárszékre fölrakta a kristálypoharakat. Négy szál gyertyát készített az asztalra; aztán selyempántlikát font szöke hájába, fölöltötte gyöngyös szoknyáját, tarcolán pruszlikját. Hadd lássa a mafla cseh: milyen a magyar menyeeske, ha vendéglátóra készül.

Katát meg jól tartotta étellel, itallal. Aztán így szólt neki:

— Most egy szivességre kérem asszonyném: feküdjék kend az ágyamba!

— Mán mint hogy én a te ágyadba? Mi lelt hugom? Talán kiesett egyik kereke az eszednek? Jaj, jaj lelköm, mingyá főzők egy kis herbatét!

— Sohse bajlódjék most evvel! Nincs rá való idő! Tegye a mit mondtam, lázsiás lesz a bére!

Kata hát szót fogadott és a jó bortól hamarjában elaludt. Legalább nem hallotta az ablak alatt a lódobogást.

Vindrecsek emberei benyargaltak a malom udvarára. Az egyik bekötötte a négy lovat az istállóba, a másik három elzárt minden kijárást. Klára asszonyt a szobában lelték, ki ezalatt boros flaskókkal rakta tele az asztalt és úgy sürgölődött ott, mint a ki kedves vendéget vár. A konyhából fájn pecsenyeillat áradozott befelé.

— Lakadalom lesz itt ma? — kérdezte a káplár.

verődött össze a község háza terén. Csupa asszonyok álltak az első sorban, seprővel tégladarabokkal, tojással, krumplival felfegyverkezve. Nagy ordítás közöt megrohanták a község házat s annak összes ablakait beverték. Az előljárók, kik éppen ülést tartottak, ijedten rebentek szét s menekültek a berepülő fél téglák elől. Majd az utcára nyíló ajtót benyomták s betódultak a község háza udvarára azzal a nyíltan bevallott szándékkal, hogy a tanácsbelieket agyonverik.

Kovács István csendőrmester a folyosóra vezető üvegajtónál foglalt embereivel állást. Már ekkor igen veszélyes volt ott a helyzet, éppen azért kiadta parancsban, hogy senkit az ajtón keresztül ne bocsássanak be s a fegyvert csak a legutolsó kényszer alatt használják. Majd távozásra szólította fel a tömeget. Ezt nem tették, sőt az ajtót is benyomták.

— Szuronyt szegezz! — hallatszott az első jelszó.

Az öt csendőr feltűzte fényes villogó szuronyát s ezzel támadtak neki a fanatikus tömegnek.

— Vegyétek el a csendőrök szuronyait! — kiabálták a hátul állók.

Az asszonyok felbátorodtak s téglát dobta a csendőrök közé, majd egyiknek fegyverét meg is fogták. A csendőrök rimánkodva kérték a népet:

— Vonuljanak vissza, mert kénytelenek leszünk löni! . . .

Ez sem használt semmit. A mint a csendőrök szuronyt szegeztek, egy asszony megmarkolta a bajonettet s azt lecsavarta a puska végéről. A csendőrök látták, hogy további kiméletnek helye nincs. S elhangzott a második jelszó:

— Cél! . . . Tűz . . .

A csendőrök lőttek, lőttek mégegyszer s egymásután hat lövés dördült el a rémes zivajban. *Két ember és két asszony holtan bukott össze a zavargó tömeg élén.* Egy másik nő halálos sebet kapott. S a tömeg még akkor sem mozdult. A csendőrök szuronyt szegezve haladtak előre, hogy az udvart a lázadóktól megtisztítsák. Ennél a támadásnál hét asszony és hat férfi kapott súlyos sebet. A fegyvert *Molnár*

— Atyafiakat várok, — felelt mosolyogva a molnárné.

— Ma alig látja azokat ifiasszony, mert tüstént velünk kell jönni!

— Szívesen lelköm káplár ur, de ki eszi meg a sok peccenyét, ki issza meg a sok jó borocskát?

A káplár a legényekre pillantott. Nagyot nyelt a négy cseh.

— Majd megesszük, majd megzisszunk mink! — felelték mind a négyen egyszerre.

— Le is ültek hamarosan az asztalhoz. Klára asszony felhordta nagy garmadában a süteket

— Egyenek katona urak! Igyanak! Ne spóroljanak, van még több is!

Kocintott is velük. Jól éjfélre járt az idő, a dragonyosok már javában fujták a sok szép cseh nótákat, mikor egyiknek eszébe jutott: jó lenne dolog után látni. Tántorogva keltek fel az üres asztal mellől. Keresik a molnárnét a konyhában. Nyoma sincs.

— Bozse moj, ha megszökött: vasra veret bennünket goszpod Vindricsek! — dühöngött a káplár.

A tüzhely pócikáján a szolgáló leány üldögtelt és — aludt. Főlrázzák álmából:

— Szapperlott, hol az asszonyod? — A leány ásitózva, durczásan feleli:

— Hol lenne máshol, mint az ágyban? Nem éjjeli bagoly a nagyasszony, hogy itt virasszon!

A katonák felnyitották hát a kis benyíló ajtaját, és csakugyan ott fekszik valaki a habos párnás ágyban.

István, *Weisz* Náthán és *Engelhardt* Flórián csendőrök haaználták.

Meghaltak: *Kemmerle* János 60 éves napszámos, *Zollner* András ú-szent-annai lakos, *Hellstern* Józsefné 48 éves asszony (a ki Molnár csendőr fegyveréről a szuronyt lecsavarta) és *Marksteiner* Mártonné 37 éves napszámosné. Pár nap múlva meghalt *Tajber* Antalné, a kit megsebesülve vittek haza a zendülés színeléről.

Kovács csendőrpáncsnok táviratára *Rómay* Béla csendőrszázados nyomban kiutazott Aradról, hogy a fegyverhasználat tényével szemben vizsgálatot tartson. Kiutazott *Dálnoki Nagy* Lajos dr. alispán és *Schill* József főjegyző is, este pedig külön vonattal két század katonaság ment ki *Kratky* őrnagy parancsnoksága alatt s hónapokon át valóságos ostromállapotban tartotta a felzendült községet.

A kihallgatásokat nyomban megkezdte *Halászi* vizsgálóbíró, *Domokos* László kir. alügyész *Rómay* csendőrszázados és *Páris* Gábor főszolgabíró. Napokon át tömegtelen letartóztatás történt. A zendülés főkolompósa behozták Aradra s itt vizsgálati fogságba helyezték, de csakhamar szabadlábra tették őket. A vizsgálatot később *Nyirő* Géza kir. törvényszéki bíró vezette.

Ez röviden a szentannai véres zendülés története, mely ma főtárgyalásra került.

A vádlottak felvonulnak.

Közel 10 óra volt már, mikor *Fábián* Lajos kir. ítélőtáblai bíró a tárgyalást megnyithatta. Az előadó és a szavazó bíró hirtelen betegek lettek, helyüket más két bíró: *Szöllősi* Jenő dr. és *Schartner* Sándor dr. pótolta, ezért kellett a kitűzött időn túl várni a tárgyalás megkezdésére. Az ügyészi asztalnál *Domokos* László ült, jegyző volt *Nyisztor* Sándor aljegyző. A vádlottakat *Barabási* Béla dr. országgyűlési képviselő védi, nyolcz-tíz kivételével, kik védőügyvédet egyáltalán nem neveztek meg.

Fábián Lajos kir. táblai bíró megnyitván a tárgyalást, behívja az összes vádlottakat. Tipikus sváb alak valamennyi. Először a férfiak jönnek be nagy csoszogás közt, aztán a nők, téli kendőkbe burkolva. Az utolsók közt ballag a két elsőrendű vádlottnő: *Szeiler* Antalné és

Bizonyosan megártott neki a bor; sokat koczingatott velünk a hamis. — suttogott a káplár, — így legalább gyorsan végzünk vele. A pokróczot készítsétek elő, a gyertyákat pedig oltásotok el!

Ugy tőnek. Kata néne, a mikor megragadták, ijedtében akkorát sikoltott, hogy majd meg-siketült tőle a négy cseh.

— Minden jó lélek az urat dicséri! — sipakolt Kata, — a ki szentül azt el hitte, hogy most az ördögök elevenen viszik a pokolba.

A dragonyosok azonban nem sokat komédiáztak vele; pokróczba takarták és sebes vágatva vitték a drága zsákmányt.

Vindricsek szívszorogva várta szobájában érkezésüket.

— No fiuk?

— Elhoztuk hadnagy ur, — verte mellét a káplár, — de olyan mélyen belekarmolt az ábrázatónba, mintha eke szántott volna rajta sebet!

— Sebaj fiam, itt van, gyógyítsd meg! — és tiz szanypénzt dobott a katoná elé.

Másnap reggelre mind a négy dragóner képes fele csodálatos módon föl hizott. Nyilván alig attól a sok ropogós peccenyétől, a mivel a kurucz felesége asztalánál tömtek valaki ur komedenciához nem szokott bendőjüket.

Adelmanné. Szeilerné testes, erős asszony, csak az arcza sovány, vörhenyeges. *Adelmanné* apró, pisze nő, aki rendkívül szenvedélyesen tud beszélni.

Elnök egymásután felszólítja a vádlottakat, kik „Hier“ rel jelentkeznek. Csak kettő jelentkezett magyarul: *Totterer* András és *Tenczler* János. Az összes vádlottak jelen vannak *Szűsz* Antal, *Mayer* Józsefné és *Scherer* József kivételével. *Mayerné* éppen — családi örömeiket élvez, ez tartotta vissza a megjelenéstől.

Most következett a személyi viszonyokra való kihallgatás, ami persze sok derűs jelenetre adott alkalmat. Félénken, óvatosan mondták be a nacionálékra vonatkozó adatokat, főleg az asszonyok, akikből ugyancsak kiveszett már a harci kedv. Legbátrabb még ma is köztük az elsőrendű vádlott, *Szeiler* Antalné.

Mikor *Totterer* Andrásra került a sor, az elnök magyarul kérdezte tőle:

— Mikor született?

— Nem tudok magyarul — felelt a vádlott.

Az elnök megjegyezte, hogy azért intézett hozzá magyarul kérdést, mert a felszólításkor magyar nyelven jelentkezett. *Totterer* aztán németül bemondotta az adatokat.

A vádlott asszonyok olvasni valamennyien tudnak, de érdekes, hogy írni — egy sem. A férfiak egy-kettő kivételével tudnak írni is, olvasni is. A hölgyek közül némelyiknek *csufneve* (spitzname) van, amit az elnöknek többszöri kérdésére vallottak be.

A vádhatározat.

A több mint harmincz oldalra terjedő vádhatározat érdemi részét *Nyisztor* jegyző olvasta fel.

Hosszu vizsgálat és bűnügyi nyomozás követte az országos híru zendülést. Az aradi kir. ügyészség 1899. május elején készítette el a vádindítványt, melyet a törvényszék, később a nagyváradi kir. ítélőtábla is, hová a vád alá helyezési indítvány felebbezés folytán került, helybenhagyott.

A vádindítvány értelmében a büntető törvénykönyv 165. §-ába ütköző, s a 168. §. szerint minősülő *hatóság elleni erőszak büntette* miatt vádlottak padjára kerültek a bűnösség mérveinek sorrendjében a következők:

1. *Szeiler* Antalné szül. *Köhler* Katalin napszámosnő, 48 éves, róm. kath., olvasni tud, írni nem. 2. *Adelmann* Károlyné, olvasni tud, Müller Rozália, 58 éves, róm. kath. 3. *Oszter* György takácsmester, 42 éves, róm. kath., nős, vagyona van. 4. *Müller* János napszámos. 5. *Bleicziffer* József napszámos. 6. *Eberwein* József földműves. 7. *Frank* Józsefné szül. *Bauman* Katharina, 23 éves. 8. *Ozv.* *Müller* Andrásné szül. *Reinholz* Anna. 9. *Szűsz* Antal földműves, 43 éves. 10. *Reinhardt* Károlyné szül. *Eberlein* Borbála. 11. *Ville* Károly napszámos, 40 éves. 12. *Raab* József asztalos, 52 éves. 13. *Totterer* András földműves, 56 éves. 14. *Tenczler* János takácsmester, 33 éves. 15. *Rencz* Ferenczné szül. *Mayer* Borbála, 50 éves. 16. *Frank* Menyhértné, 68 éves. 17. *Köhler* Bálint, 37 éves. 18. *Raab* Andrásné szül. *Zimmermann* Katalin, 28 éves. 19. *Fusz* Lipótné szül. *Millich* Katalin, 20 éves. 20. *Fritz* Andrásné szül. *Mayer* Magdolna, 30 éves. 21. *Heuberger* Mihályné szül. *Bandl* Borbála, 33 éves. 22. *Eberwein* Józsefné szül. *Schmidt* Teréz 56 éves. 23. *Bleicziffer* Antalné, 28 éves. 24. *Mayer* Keresztélyné szül. *Depold* Teréz, 45 éves. 25. *Göpfruh* Jánosné szül. *Teuber* Mária 23 éves. 26. *Müller* János, 35 éves, napszámos. 27. *Ville* Jakabné szül. *Müller* Erzsébet, 28 éves. 28. *Bleicziffer* Rozália, 49 éves, szobafestő neje. 29. *Mayer* Józsefné szül. *Tenczler* Katalin, 28 éves. 30. *Tenczler* Jánosné szül. *Mayer* Anna, 30 éves. 31. *Baumann* József földműves, 36 éves.

A btkv. 171. §-ába ütköző, s annak 2-ik bekezdése szerint minősülő *igazítás vétsége* miatt vád alá helyeztettek:

32. Heuberger Antal napszámos. 33. Scherer József földműves, 49 éves. 34. Schauer János czipész, 36 éves.

Ugyanezzel vannak vádolva a már fõnt említett, hatóság elleni erõszak büntette miatt és vád alá helyezett *Tenczler János* és *Köhler Bálint*.

Körülbelül negyvenre megy azok száma, kik ellen a további eljárást beszüntették.

A meg nem jelent három vádlottra vonatkozólag *Domonkos* alügyész azt az indítványt tette, hogy a beteg Mayer Józsefnén kívül, a mennyiben a mai nap folyamán meg nem jelenének a másik kettõ vezettségük elõ, Mayer Józsefné ügyét pedig felgyógyulása után tárgyalják. A törvényszék ez értelemeõen határozott.

A két fõkolompõs.

Elnök áttért most az elsõrendû vádlott, *Szeiler Ant. Iné* kihallgatására, mialatt a többi vádlott kiment a terembõl.

Szeilerné körülményes böbeszédûséggel adta elõ az esetet. Természetesen az ártatlanságát hangoztatja. Éppen ellenkezőleg vall, mint azt a vizsgálóbíró elõtt tette. Azt mondja õk csak a községi bírót akarták megszégyeníteni, de az eszük ágában sem volt, hogy oly nagy baj kerekedik ki belõle. Hogy ki tervezte, ki vette rá õket a zendülésre, erre a kérdésre csak annyit mond:

— Nem tudom.

Adelmann Károlyné, a másodrendû vádlott, arra hivatkozik, hogy õ nem sokat mesélhet már az esetrõl, mert az két év elõtt történt s alig emlékszik rá vissza. Minduntalan a „jog“-ot emlegeti, amit el akart tólük venni a fõszolgabíró. A mikor a zendülést elõzõleg megbeszélték és elõkészítették, nem volt jelen. Őt *Eberwein* és még néhány ember hívta a község háza elé, hogy ott a bírót megszégyenítsék. Egyébként õ egy kis lármán kívül mást nem csinált, a folyosóhoz nem is volt közel. Egyszer csak hallotta a lövést, de hogy a csendõrök miért löttek, nem tudja. Az nem igaz, hogy õ ablakokat vert volna be, vagy a csendõrökre kiabált volna.

— Erre tanuk vannak, akik bebizonyítják, szól az elnök.

— Bánom is én! — felel a konok vádlottnõ — a tanuk azt mondhatják, a mit akarnak.

Osztér György.

Osztér György kihallgatása következett most. *Osztér* magyarul tett vallomást. A vádat megértette, bûnösségét nem ismeri el.

Azt mondja, õt azért helyezték vád alá, mert törvénytelenül járt volna el.

— Nem én jártam el törvénytelenül, hanem a fõbíró, ki a törvényeket lábbal gázolta s a polgárságot jogaitól megfosztotta — nyilatkozott nagy hangon a vádlott.

Az elõzõ napi gyûlésen jelen volt ugyan, de ott csak egy újságcikket magyarázott a népnek, másról nem volt szó. A zendülésben nem vett részt. Mikor a lövés történt akkor a lakásán tartózkodott, csak késõbb ment az utcára.

A bírõválasztás részleteit mondotta most el *Osztér*. A választásnál bizalmi férfiú volt. *Schõller* jelölését, majd a szavazás elrendelését kérte, ez azonban nem történt meg, mire kiment az utcára és így szólt a néphez:

— Jöjjetek be Aradra az alispánhoz, tegyünk panaszt a törvénytelen eljárás miatt.

Be is jöttek, de az alispánt nem találták itthon, mire este visszautaztak Szt.-Annára.

Hogy *Jesztli Józsefet* a nép nem szerette, annak az volt az oka, mert igazságtalan volt. Igazságtalannak mutatta magát már a legelõfelosztásnál is. Bármilyen végzés jött ebben az ügyben, mindig eltagadta, hogy ne tudja a nép hogyan áll a dolog. E miatt s az iskolaügyek miatt voltak ingerültek *Jesztli* ellen. A bírõ daczolt a néppel, a panaszok daczára a végre-

hajtásokkal gyõört mindenkit, a mi csak nõvelte az elkeseredést.

A fõbíró összetett kezekkel kérte, hogy rendelje el a szavazást, mert ha valami történik õ csak magáról tud felelni, de az egész néprõl nem.

Hogy az asszonyok elõzõleg összebeszélték, arról semmi tudomása nincs. Ő este *Schõller*-hez ment, onnét a *Jerkovits*-féle korcsmába, itt pedig szó sem esett semmi zendülésrõl.

— És ha esett volna, tekintetes törvényszék — szolt most *Osztér* — én lettem volna az elsõ, aki így figyelmezteti a népet: Csend, ez nem szabad, ez törvénytelen eljárás.

Ezzel *Osztér* kihallgatása befejezõdött.

A kik semmit sem tudnak.

Müller János a következõ vádlott. Bûnösségét õ sem ismeri el. A zendülésrõl nem akar tudni semmit. Hogy õ kiabálta volna az asszonyoknak, hogy csõdüljenek össze, nem igaz. Egy szóval tagad mindent.

Bleicziffer József szintén tagadásban van. A zendülés elõkészítésérõl nem tud semmit. Az asszonyokkal õ sem beszélt.

Eberwein József nem ismeri el a bûnösségét.

Frank Józsefné a szomszédnéja õzv. *Müllerné* hívta a község háza elé. Ha mindannyian mennek én is megyek — felelte, így keveredett bele a tömegbe. Tagadja, hogy a község háza ablakait kövekkel dobálta volna, vagy a csendõrökkel ellenkezett volna.

Õzv. *Müller Andrásné* tagadja, hogy *Franknét*, vagy bárkit is hívott volna akkor nap a község háza elé, elõzõleg a készülő kravallról mit sem hallott. Mikor a csendõrök löttek, õ nem volt az udvarban, sem a folyosón. Azt is tagadja, hogy az arczán megsebesült volna, mint azt a vizsgálat adatai bizonyítják. Érdekes jelenet volt, mikor az elnök *Müllernét* szembe állította *Franknéval*. Perczekig hevesen kiabált mindkét vádlott, de vallomásaik mellet maradtak.

Reinhardt Károlyné azzal menti magát, hogy *Adelmanné* hívatta a zendülés színhegyére. Ott persze õ sem csinált semmit. Egy lövés a tenyerén megsebezte, mikor beszorította a tömeg az udvarra, közel a csendõrökhöz.

Ville Károly tagadja, hogy a zendülésben részt vett volna.

Raab József rendkívül gyorsan, fût-fát összehordva beszél, hogy ártatlanságát bebizonyítsa. Nem akar tudni egyáltalán semmirõl; a kravallnál sem volt jelen.

Totterer András nem ismeri el, hogy bármi része is lett volna a zendülésben, vagy annak elõidézésében. Igaz, hogy a zendülés reggelén *Adelmannéval* találkozott, de nem beszélt vele, csak köszönt neki. Azt még kevésbé mondta, hogy jó volna *Jesztli* bírót megszégyeníteni.

Tenczler János szintén tagad.

Déli 1 órakor elnök a tárgyalást felfüggesztette s annak folytatását délután 3 órára tüzte ki.

A délutáni tárgyalás.

A délutáni tárgyalás *Rencz Ferenczné* kihallgatásával kezdõdött. *Renczné* *Osztér* Sebestyennél jelen volt a bírõválasztás estéjén, de hogy ott a férfiak mit beszéltek, nem tudja nem is figyelt rá. Másnap reggel a mise után haza ment, a zendülésben nem vett részt. Mikor elnök felolvassa a vizsgálóbíró elõtt tett vallomását, mely merõben ellenkezik mai vallomásával, a vádlottnõ makacsul hallgat. Késõbb a keresztkérdések alatt ellenmondásokba keveredett, sõt lassankint beismerte, hogy a bírõ megszégyenítését tervezték s a tervezésben õ is részt vett, ott volt a község háza ostrománál is.

Frank Menyhértné csak az udvarban volt jelen a zendülés alatt, a folyosóra nem ment be. Az udvarra úgy került, hogy a tömeg magával sodorta a templomból, õ is velük tartott, hogy a bírót megszégyenítsék.

Köhler Bálint ártatlannak vallja magát. Jelen volt ugyan a zendülésnél, de nem tett

semmit, az udvarra is csak akkor került, mikor már a lövések elhangzottak.

Raab Andrásné nem ismeri el a bûnösségét.

Fusz Lipótné még azt is tagadja, hogy látta a zendülést, pedig akkor a község háza elõtti téren tartózkodott. Mindent tagad.

Fritz Andrásné volt a ma kihallgatott utolsó vádlott. Ő is tagadja, hogy bármi része lett volna a zendülésben.

Mivel a vádiottak azt kérték, hogy az esti vonattal családjaikhoz hazamehessenek, kötelezve magukat, hogy míg a tárgyalás tart mindennap bejõnnek: elnök fél 5-kor a tárgyalást berekesztette s annak folytatását holnap reggel 9 órára tüzte ki.

TÁVIRATOK.

Utazó fejedelmek.

Szõfia, jan. 8. *Ferdinánd* fejedelem tegnap este kíséretével Weimarba utazott *Károly Sándor* nagyherceg temetésére.

Darmstadt, jan. 8. *Danilo* montenegrói trónörökös feleségével tegnap Cettinyébe utazott.

A kínai háború.

London, jan. 8. A *Daily Mail* jelenti Pekingbõl 6-iki kelettel: Oroszország új egyezményt javasol, a mely szerint a tiencin-sanhaikvani vasut valóságga Oroszország politikai ellenõrzése alá kerülne noha névleg átadnák az angol részvényeseknek. Az egyezmény-javaslatot átadták *Waldersee* grófnak aláírás végett. Hir szerint *Waldersee* nem akarta átvenni az egyezményt a hozzájárulását megtagadó angol kormány kifejezett szankcionálása nélkül.

Spanyolország a búrokért.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 8.

Érdekes hir érkezik Madridból. A spanyol republikánus párt felhívást intézett a kamarához, melyben azt javasolja, hogy *Spanyolország* tegyen lépéseket a dél-afrikai háborúnak választott bíróság útján való eldöntésére. Ha elõbb érkezik ez a segitõ kéz, talán mutatkozott volna némi siker, de a mai körülmények közt a spanyol felbuzdulás aligha kecsegteti a burokat nagyobb eredménnyel.

A harctéren még mindig a burok az urak, a Fokföldre való elõnyomulás lankadatlanul tart. A Magalies-hegyekbõl állítólag *Babington* angol tábornok elkergette *Delarey* kis csapatát; ha igaz is ez a hir, nincs annak semmi jelentõsége.

Mai távirataink a következõk:

Madrid, január 8.

Az egyesült republikánus párt felhívást intézett a kamarához, a melyben azt javasolja, hogy mihelyt akár Hollandia, akár más nemzet a dél-afrikai háborúnak választott bíróság útján való eldöntését indítványozza, Spanyolország rögtön csatlakozzék hozzá, ha pedig más állam nem tesz ilyen indítványt, akkor Spanyolország ragadja meg az iniciatívát.

London, január 8.

A *Daily Mail* jelenti Matjesfonteinbõl tegnapi kelettel, hogy *Sutherland*-tól északra négy mértföldnyire mintegy 1500 fõnyi bur sereg áll.

Fokváros, január 8.

Calviniában, Clamwilliamban, Piquetbergen, Namersburyban, Tullaghanban, Paarlban és Stellenboschban kihirdették a hadijogot.

Clamwilliam, január 8.

A Fokföldre benyomult buroknak egy része Calviniába érkezett és egy-két nap mulva valószínûleg itt lesz.

Johannesburg, január 8.

Babington tábornok tegnap Ventersdorpból mintegy 1500 emberrel észak felé ment és a Magalies-hegyektől délre öt mérföldnyire Nauwpoortnál és Randfonteinél Delarey seregére bukkant. Az angolok az ellenséget, a melynek száma mintegy 800 főre rugható, kiűzték Witwaterslandból. Babington tábornak és Gordon ezredes 15 mérföldnyire üldözték az ellenséget.

Fokváros, január 8.

Az Onstrand című lap kiadóját, a kit izgatató cikkek közlése miatt letartóztattak, biztosíték ellenében szabadlábra helyezték.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Coralie és társa, bohózat. (Páros bérlet)
Csütörtök: Coralie és társa, bohózat. (Páratlan bérlet.)

Péntek: Kis a lamuszi, operette. (Páros bérlet.)
Szombat: Kis a lamuszi, operette. (Páratlan bérlet.)

* **Coralie és Társa.** Holnap, szerdán, érdekes premér körül nálunk előadásra. *Coralie és Társa* egy felette boszorkányos női divat-szalon, melyben a férjeiket felszarvázó asszonyok nemcsak toiletté-, hanem szerelmi ügyeiket is le szokták bonyolítani. Boszorkányosnak mondtuk a jeles czéget, mert az ultra-modern színpadi technika minden vívmánya szerint van rendezve: a közlő veszedelmeit szerző órával, sülyesztővel, sarkon forduló közfalakkal, úgy, hogy szemfényvesztésszerű gyorsasággal, a szemünk láttára, alakul át a *Carolie és Társa* a legpuhább szerelmi fészekből a legszemérmesebb női ruhateremmé és viszont. Ebben a boszorkányos milieuban aztán egy olyan hóbortosan jókedvű és bonyodalmas história játszódik le, amelyről a bohózat fővárosi főpróbája után ezt mondta egy ismert kritikus:

— Száz aranyat fizetek annak, aki a *Carolie és Társa* meséjét le tudja írni!

A jókedvű história csakugyan nagyon szíves; egyelőre annyiról számolunk csak be, hogy egy egymást hiven és igazán szerető házaspár Dufauret Jules és Lucienne, keverednek kölcsönös féltékenységből a Coralie és Társa gyanús kliensei közt, mignem a darab végén kiderül a kölcsönös ártatlanságuk. Főlöleg munkát végeznenék, ha egy darabról, amely egy párisi színpadon (Palais-Royal) négy százszor állta ki a tűzpróbát, külön disszertainánk. Az bizonyos, hogy a francia bohózatírók a leggyafurtabb elméjű emberek és nincs emberfia, aki úgy meg tudná kacagtatni a világot, mint ők. Ezt cselekszik holnap este is nálunk Valabréque és Hennequin. — *Leszkai* igazgató nem kimélt semmi költséget, hogy ez a rendkívül mulattató darab a Vigszínház kiállítására szerint kerüljön előadásra és ez biztosítja az újdonság sikerét.

* **A leleményes színgazgató.** Makó Lajos a tomesvári színgazgató igen ügyesen keresi a módot, hogy a közönség érdeklődését a színház iránt mindinkább fozza. Előadásra tüzi ki a „Bölcsöt” és a „Délmagyarországi Közlöny” ehhez a következő hirt csatolja: „Érdekes irodalmi esemény előzte meg „A bölcsöt” színre hozatalát a nemzeti színházban. Az igazgatóság ugyanis nemzeti fejezti be a darabot, mint a hogy Brieux megírta és ez sokan kifogásolták. Makó igazgató a jobb befejezés elbírálását a nagy közönségre bízza és ezért pénteken a premieren úgy adatja „A bölcsöt”, mint a nemzeti színházban adják; szombaton pedig, mint a hogy a szerző megírta darabját.” Ez aztán a seccsessziós igazgató!

* **Gál Gyula,** a budapesti Vigszínház kiváló művésze tegnapóta Aradon idözik. Szomorú kötelesség hozta ezuttal haza: édes atyja látogatására jött, a ki — mint részvétellel értesülünk — súlyosan beteg.

* **A tullekes fiatalág.** Nálunk az a hiba, hogy a fiatalág mérsékelten hevül a hazafias darabok iránt; a színész és színésznök iránti lelkesedése pedig épen nem heves. Másként áll a dolog Temesvárott. Egy hazafias darab előadásáról tomesvári lap tarsunk bírálatában egyebek között ezt írja: „Rontotta az előadás sikerét, hogy a diáksereg a felvonásoközet szüntelen ordítózással töltötte ki. Szép és elismeréseméltó, ha a fiatalág egyes hazafias jeleneteken lelkesedik, de felháborító és undorító, ha mértéktelen ordítózással egyik-másik színész vagy színésznök mellett tüntet.” Tullekes tehát a tomesvári ifjuság.

* **Amon Margit Berlinben.** Amon Margit, a ki jelenleg a Népszínháznál aratja diadalait, fényes szerződési ajánlatot kapott a berlini Metropole (Unter den Linden) színházról.

* **Kedélyes megoldás.** Minden népek és országok direktorai halásák lehetnek *Somogyi* Károly, a nagyváradi színház igazgatója iránt. Neki sikerült megoldani azt a kérdést: mint kell kielégíteni a mellözött művésznök és művészek ambícióját. Van tudnillik társulatának egy fiatal és tehetséges hősnője, akinek szilaj vágyai vannak teremteni, de eddig még nem kapott egy valamire való szerepet sem. Addig járt az igazgató nyakára, addig siránkozott, míg *Somogyi* így nem szólt:

— Hát miért akar kegyed okvetlenül játszani?

— Mert amit tudok, azt is elfelejtem.

— Hát tudja mit? Az, a ki a kegyed szerepeit játsza, ugyis többnyire akadályozva van a főpróbán való megjelenésben. A főpróba ugyanis olyan, mint maga az előadás. *Játssa ezután kegyed a főpróbán az ő szerepeit.*

A hősnőnek tetszett a terv s azóta nagy ambícióval deklamálja a Fedorákat, Toszákat s egyebeket a színházi főpróákon.

Ha *Leszkai* követőnek találja a nagyváradi példát, akkor megvárja, hogy jövőre ilyenforma szereposztásunk lesz:

Bánk-bánt a következők játsszák. Elvben a szerepet *Beregi* Oszkár kapja.

Az olvasó próbán olvassa, de alakíthatja is, *László* Gyula.

Az emléképróban *Fenyéri* Mór arat benne tapasztalat.

A főpróbán *Palágyi* nyújt megrázó alakítást.

Előadás után a házi béke kedvéért *Czakó* is utánjátszhatja, ha ez őt mulattatja.

Nem lesz tehát ádáz belviszály a színházakban többé mellözések miatt. A direktorok ki tudnak elégiteni minden ambíciót.

* **Beregi Oszkár.** Egyik nagyváradi lapban a következő színházi hirt olvassuk: „A színház igazgatósága azt a hirt bocsátotta világgá, hogy *Beregi* Oszkár sikerült a jövő szezonra állandó vendégül megnyernie. Mint értesülünk, tényleg sikerült a színháznak *Beregit* állandó vendégként megnyerni. De nem a nagyváradi, hanem az — aradnak. Félünk, így leszünk a *Déri* szerződésével is.”

Lukács Béla öngyilkossága.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 8.

Egy jeles, derék emberünkkel im kevesebb van. Holott nem vagyunk oly bővében a jeleseknek és különösen nem a nagy munkaerőknek. Már pedig *Lukács* Béla ezek közül való volt. Szorgalmas, ügybuzgó, fáradhatatlan és ambíciózus minden munkakörében, minden állásában. Mindig és mindenütt kivette részét a munkából és soha sem kért, sohasem vállalt olyan állást, melylyel a pihenés járt. Még nyugdíját sem akarta pihenésben költeni el. Alig hagyta ott a kereskedelemügyi ministeri állását, már is újabb munkakör várt rá, újabb nagy felelősség és gond vette körül: a párisi magyar kiállítás kormánybiztosává nevezték ki és itt szerzett nagy érdemei, dicsősége közepette érte utól a fatum.

A fatum! Ez a bűvös, földöntuli hatalom keményen sújtotta a szerencsétlen véget ért államférfiu egész családját. Az 1848-iki szabadságharcban az oláhok egész családját felkoncizolták, ő maga is csupán csodás véletlen folytán menekült meg. Ugyszólván teljesen a maga erejére hagyatva kezdte meg és fejezte be összes tanulmányait és ment neki az életnek. Derekasán megállta a helyét kora ifjuságától kezdve mindenütt. Előbb az irodalomban tette ismertté nevét, majd maga is lapot szerkesztett, hivataloskodott, végre *Baross* Gábor mellett államtitkárrá lett, majd ennek halála után kereskedelmi miniszter. Ebben a minőségben szerezte meg az ország közbecsülését és lett népszerűvé, *Baross* Gábornak méltó utódja volt. Mint egykori munkatársa és tanítványa hű maradt mestere intencióihoz, megértette és magáévá tette nagyszabású reformjait terveit és minisztersége alatt elődje szellemében a maga nagy tudásával és tapasztalataival vitte előre ipar, kereskedelem és a közlekedés nagy és fontos ügyeit. Aztán meunie kellett. Hiszen a nagy kabinet tagja volt. A liberalis reformoknak a Wekerle-kabinetnek tagja.

és aztán a franczia világkiállítás magyar részének kormánybiztosává lett. És itt valóban elévülhetetlen érdemeket szerzett. Az ő bámulatos tevékenységének, nagy tudásának, gondosságának, körültekintésének, emberfeletti túlerőltetett munkásságának, finom előzékeny modorának köszönhető, hogy a magyar kiállítás nemcsak fényesen megállotta helyét a nagy nemzetközi versenyben, de Magyarországnak ott minden ténykedésével hirt és dicsőséget szerzett. Hogy Magyarországot a nemzetek közelebről megismerték, munkásságát, szorgalmát, iparkodását nemcsak észrevették, hanem megbecsülték, hogy hirünket a nemzetek emlékül vitték magukkal a párisi világkiállításból, abban a dicsőség és érdem oroszlánrésze a *Lukács* Béláé.

És ekkor a megfeszített munka a nagy megerőltetés, a munkakörével járó nagy felelősség és méltatlan támadások megtámadták idegrendszerét is.

Épen most szedhette volna le és élvezhette volna fáradozásai gyümölcsét. Ünnepegni akarták őt. A parlament és az egész ország, a hála, a köszönet és az elismerés koszorúival akarták őt feldíszíteni. És ime ekkor, népszerűsége és dicsősége zenithjén utólérte a fatum...

Megrendítő sorsa is könyekre fakaszt, érdemei örökre biztosítják e haza legjobbjainak részvétét és őszinte, igaz fájalmát.

Lukács Béla tragikus haláláról az újabb részletek a következők:

(A gyilkos régalom.)

Mi zavarta meg *Lukács* Béla lelke egyensúlyát? Mi kergette a halálba? Egy budapesti könyvnyomatos ma az alábbiakat írja:

„Semmi léha gyanakvás ne közeledjék e holttest felé. Munkája épp oly tiszta, becsületes és őnzéstelen volt, mint amilyen fényes a sikere.

A rábizott közvagyonnal gondosan, hűen, sőt fukarul sáfárkodott. A maga vagyonából bőségesen áldozott, hogy a nemzet közbizalma által ráruházott hivatást eredményesen teljesítse.”

Egyik előkelő lap munkatársa fölkereste éjszaka a párisi magyar kiállítás egyik vezető emberét, aki a hírlapírónak a következőket mondta:

Akármilyen kombinációk is támadnak szegény *Lukács* szomorú esetéből, az az egy bizonyos, hogy az ő párisi működéséhez egy szó sem férhet. Becsületes ember volt ennek a feladatának a végrehajtásában s amíg be-

tegségében meg nem roskadt, tőle telhetően elkövetett mindent, hogy sikerünk legyen. És volt is, amilyenhez hasonlót még magyar kiállítás el nem ért. Ami pedig a számadásokat illeti — ha ugyan szó kerülhet róluk — teljes bizonyossággal mondhatom, hogy *rendben vannak az utolsó krajczárig*. Ez különben Lukács Béla személyét nem is illetheti, mert az ő kezén pénz nem fordult meg és a kormánybiztosság minden legapróbb kiadását az állami számvéviszék tisztviselői vették jegyzőkönyvbe. Állami hivatal volt az megfelelő szervezettel, amely mindent a leglelkületesebben intézett el.

(Az öngyilkosság oka.)

Lukács Béla elkéseredett lelki állapotának igaz okáról beavatott helyről következőket jelentik:

A *Nemzetgazdasági Hetiszemlé*-ben még a nyár folyamán hosszabb cikk jelent meg a kormánybiztosság működése ellen. A legélesebb kritika hangján több előkelő tisztviselőt visszaélésével vádolta ez a cikk.

Feljelentést küldtek ebben az ügyben a kereskedelmi miniszterhez is, a ki elrendelte a vizsgálatot, a melyet egy Párisban járt magas állású miniszteri tisztviselő vezetett. Bár a kormánybiztosság egyik előkelő tisztviselője a vizsgálat folytán beadta lemondását, nem tudtak több eredményt felmutatni. Erkölcsei reputációját látta megtámadva Lukács Béla e vizsgálat megindítása és megejtése miatt, ámbátor a gyanúnak még csak legkisebb árnyalata se lért az ő működéséhez, mert mindenki ismerté puritán jellemét és az állami pénzek kezelését illetőleg tulságos fukarságát. Fájt neki mégis, hogy ennek a vizsgálatnak a dolga nyilvánosságra jutott: tervszerű üldözést látott ebben. Mikor a vizsgálat teljesen beigazolta, hogy Lukács Béla működéséhez tényleg nem fér semmi gyanu, otthagya Párisot és hazajött.

Többé már nem törődött a kormánybiztosság ügyeivel. Ugy halljuk, kérte is felmentését, de ebbe a miniszter semmi körülmények közt se akart beleegyezni. És Lukács Bélának úgy adott elégtételt, hogy a pénzügyi bizottság ülésén a legmelegebb elismerés hangján emlékezett meg a kormánybiztos munkásságáról.

Családját odaadón szerette. Az öngyilkosság gondolata már régebb időben megérlelődött benne. Karácsony éjjelén családja körébe kíváncszott. Most küldte vissza a Theresiánumba egyetlen fiát, a kin a szerető apa ragaszkodásával csüngött.

(Raptus melancholicus.)

Pár hónappal ezelőtt Lukács Béla családjának sürgetésére néhány hírneves orvos *Laufenauer* egyetemi tanár vezetésével konzultációt tartott a volt miniszteren. Konstatálták, hogy Lukács a neurasthenia egyik fajtájában, *erős lelki depresszióban* szenved, ami hosszú pihenővel gyógyíthatónak mondották.

Lukács Béla az orvosok tanácsára *Martin* Sándor dr.-nak Pomáz melletti margitligeti szanatóriumába vonult, ahol elég jól érezte magát. Nagy sétákat tett, később egészen felderült s a szanatóriumban levő betegekkel kedélyesen elkártyázott, társalgott és olvasott. Neje gyermekeivel együtt minden héten meglátogatta s három napot töltött a beteg családfőnél.

Karácsony előtt Lukács Béla megkérte *Martin* Sándor dr.-t, engedje meg, hogy otthon, családja körében töltsen el az ünnepet. Ez meg is történt s Lukács újév napján visszatért a szanatóriumba. Állapota azóta folyton rosszabbodott. Rossz sejtelmek gyötörték. Attól félt, hogy családját katasztrófa éri.

A napokban hírt kapott, hogy kisebbik leánya meghült és gyengélkedik. A betegnek azóta nem volt maradása. Tegnap reggel hatá-

rozottan Budapestre kíváncszott. *Martin* dr. le kísérte a fővárosba s bérkocsin lakására vitte. De megegyeztek, hogy estére érte jön s visszaviszi a szanatóriumba.

Lukács délután négyig otthon tartózkodott. Akkor elme t hazulról, azt mondván nejeinek, hogy sétál egyet, téli sapkát vesz valamelyik kereskedésben és siet vissza. Neje el akarta kísélni, de Lukács nem engedte meg.

Este 6 órakor a megbeszélés szerint eljött *Martin* dr., berege azonban még nem volt otthon. Várt nyolczig, ekkor már az egész család mód felett aggódott az apa holléte miatt. A család egyik rokona, egy miniszteri tanácsos, felhajtotta a rendőrségre s ott bejelentette Lukács Béla eltűnését, így agnoszkálta a rendőrség éjjel fél 12 órakor a Dunából kifogott holttestet.

Martin dr. szerint Lukács Bélában az öngyilkosság eszméje hirtelen támadhatott, akkor, mikor a *Ferencz József-hídon* járt s észrevette, hogy ott nincs befagyva a Duna. Orvosi nyelven *raptus melancholicus* nak nevezte *Martin* Lukács Béla végzetes baját.

(A Honi Ipar támadása.)

Budapesti tudósítónk értesülése szerint Lukács Béla megdöbbentő katasztrófájának fő oka a *Honi Ipar* című szaklap támadása volt. A mondott lap a párisi magyar kormánybiztosságot folyton és igen élesen támadta, ami Lukács Bélára rendkívül nagy hatást tett.

Hegedüs Sándor miniszter, ámbár a vádak alaptalan voltáról minden kétséget kizárólag meg volt győződve, vizsgálatot rendelt el s annak vezetésével *Szterényi* miniszteri tanácsost bizta meg. *Szterényi*, befejezve a vizsgálatot, jelentésében meggyőzően kimutatta a kormánybiztosság ellen felhozott vádak teljes alaptalanságát, mire aztán a *Honi Ipar* szerkesztője helyreigazító nyilatkozatot tett. De már későn, mert Lukács Béla a támadások miatt vigasztalhatatlanná lett, elveszítette teljes életkedvét, ambícióját.

(Látogatások a halottnál.)

Az Üllői-ut végén, az orvostani intézet vidéken — mint tudósítónk táviratozza — ma már kora reggel élénk élet uralkodott. Fogatfogatot ért. Az orvostani intézetben levő öngyilkos Lukács Béla volt kereskedelemügyi miniszter és párisi közkiállítás magyar kormánybiztos megtekintésére érkeztek a rokonság, a barátok és az ismerősök.

Legelsőnek jött *Gajzágó* Salamon, az állami számvéviszék nyug. elnöke és az öngyilkosnak apósa. Sorba jöttek azután a kuria és királyi tábla bírói és közéletünk számos kitünősége. Felesége tegnap éjszaka 11 órakor tekintette meg a halottat.

Lukács Bélát az orvostani intézet egyik földszinti termében helyezték el. Arczán a haláltusának, a küzdelemnek egyetlen nyoma sem látszik. Semmi elváltozás, a minek a nyomban beállott dermedés az oka. A halál nyomban beállott és azt mind a valószínűség szerint szívvelhűdés okozta. Sérülések csupán a koponyáján láthatók és hátul a nyult agyon.

Pomázról téli kabát nélkül, fekete szalon öltözetben jött be a fővárosban. Gummitalpu, vékonybőrű házi cipőben. Második osztályon utazott. Mindezek a körülmények arra engednek következtetni, hogy Lukács Béla környezetének tudta nélkül hagyta el a szanatóriumot.

Gajzágó Salamon ma délelőtt a rendőrségnél a holttest boncolásának mellőzését kérelmezte, a mit a rendőrség tényleg engedelmessé tett.

(Temetési előkészület.)

A temetés iránt ma délelőtt maga az özvegy intézkedett. A holttestet az *Entreprise* intézet holnap reggel szállítja át az orvostani intézetből az elhunytak *Disz-tér* 4. sz. a. levő lakására, a hol a délelőtt folyamán fölravatalozzák. A temetés holnapután, csütörtökön délután 2 órakor lesz a *disz-téri* gyászházból. Az elhunytat a kerepesi-uti temetőben helyezik örök nyugalomra.

Az özvegnél ma délelőtt kifejezték részvétüket: *Szell* Kálmán kormányelnök, a kormány tagjai, a főrendiház és képviselőház majdnem összes tagjai és sokan mások. A képviselőházra ma reggel kitérték a gyászlobogót.

Bécsből táviratozzák: *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter bécsi tartózkodását megszakítva még ma este Budapestre utazik, hogy Lukács Béla temetésére az előintézkedéseket megtegye.

Egy későbbi távirat jelenti Budapestről: *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter az esti vonattal megérkezett s akképp intézkedett, hogy Lukács Béla holttestét a kereskedelemügyi minisztériumban tegyék ravatalra s temetés végleges megállapodás szerint csütörtök délután 3 órakor lesz, hogy azon a Bécsben időző összes magyar miniszterek részt vehessenek.

(A király részvéte.)

Ő felsége a király nevében a mai nap folyamán *König*, a kabinetiroda vezetője, a következő táviratot intézte Lukács Béla özvegyéhez:

Ő császári és apostoli királyi felsége őszinte részvétét nyilvánítja Nagyméltóságodnak férje gyászos elhunytá alkalmából.

Legfelsőbb parancsra:

König.

Táviratilag fejezték ki még részvétüket *Fejérváry* Géza báró honvédelmi miniszter, *Bínffy* Dezső báró, *Miklós* Odön, özv. *Baros* Gáborné, *Hegedüs* Sándorné és sok képviselő, *Hegedüs* Sándor és *Darányi* Ignác gyönyörű koszorukat rendeltek. Az országos szabadelvű párt nevében *Mohai* Sándor és *Szerb* György képviselők ma délután kondoleáltak az özvegnél s felajánlták segélyüket a temetési intézkedések körül. A párt hatalmas koszoruját *Dókus* Ernő helyezi a megboldogult ravatalára.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Január 12. A pankotal kereskedők táncszívalma (*Fehér Kereszt*). — Az aradi mérnök- és építész-egylet táncszívalma (Millennium külön terem). — A Koronell-féle tánciskola kereskedő-kolójának táncszívalma (*Fehér Kereszt*).

Január 18. Az aradi mérnök- és építész-egylet estélye (Központi szálló).

Február 2. Tanítók bálja (Polgári iskola). — Az aradi hivatalos bálja (Színházi söröző).

Február 9. Az aradi iparosok táncszívalma (*Fehér Kereszt*).

(=) Nagy iparos-bál. Tíz év óta nem rendeztek az aradi önálló iparosok együttes táncmulatságot, — kivéve, hogy egyik-másik szakcsoport próbálkozott több-kevesebb szerencsével bálát rendezni. Most ismét az össziparosság állott össze, hogy az önálló iparosok régi jóhírű báljainak emlékét felelevenítsék. Tegnap tartották ez ügyben az ipartestületben népes értekezletet s elhatározták, hogy a fényes táncmulatságot február hó 9-én fogják megtartani a *Fehér Kereszt* ben. Ez alkalomra az önálló iparosok közül 150 tagu rendezőséget, a fiatalokból pedig 50 tagu táncrendezőséget választot-

tak. Nagyban biztosítja e multság sikerét, hogy a rendezőségnek sikerült a bálvédnöknőként megnyerni *Kristyóry Jánosné, Nikolits Péterné és Glück Károlyné* urnőket. A multság tiszta jövedelme az iparosok rokkant és nyugdíj egyletének javára fordíttatik.

(=) **A zenekonzervatórium estélye.** A tavalyi szép sikereken felbuzdulva, idén ismét megkezdik a konzervatóriumisták estélyeik rendezését. Az első ilyen házi estély szombaton, január hó 12-én 1-sz saját helyiségükben.

(=) **A hivatalosalkalmak bálja.** A *Salacz Gyula* polgármester védnöksége alatt álló aradi hivatalosalkalmak betegsegélyző és temetkezési egylete február 2-án, szombaton a színházi sörcsarnok termében zártkörű táncszüveget rendez 1 korona belépti-díj mellett.

(=) **Táncpróba-bál.** A *Koronell-féle* tánciskola kereskedő kolonja e hó 12-én este 8 órakor tartja zártkörű táncszüveget egybekötött táncpróbáját a Fehér Kereszt dísztermében

Négyszeres gyilkosság.

(Rablógyilkos asztaloslegény.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 8.

A rablógyilkosságok történetében talán páratlanul áll az a vakmerő *négyszeres gyilkosság*, melyet ma délelőtt követett el egy *nyitrai asztaloslegény* Bécsben. Borzalmassá teszi az ideglázító esetet azon körülmény, hogy a gyilkos egyszerre, ugyanazon házban követte el mind a négy gyilkosságot ugyanegy okból és alkalomból kifolyólag. Tisztán a véletlennek köszönhető, hogy a rablógyilkosságnak csak négy ember esett áldozatul. Szerencsére ez nem a gyilkoson, hanem fegyverén múlt, melyből négy lövés után kifogyott a töltés.

Természetes, hogy a nem mindennapi esemény óriási izgatottságot kelt mindenütt, hova híre eljut. Bécsben és a magyar fővárosban, hol még a délelőtti órákban elterjedt a borzalmas gyilkosságok híre, egész nap erről beszélnek.

Kevés híja volt, hogy a gyilkos is ott a helyszínén életével nem fizette meg tettét, csak a bécsi rendőrség erélyes fellépése tartotta vissza a tömeget, mely mikor a gyilkost nagynehezen lefegyverezték, agyonakarta ütni.

Táviratilag közli tudósítónk a gyilkosság részleteiként a következőket.

Bécsben ma délelőtt *Vanyek István* rozott előéletű, 28 éves nyitrai illetőségű asztalos legény, ki Budapestről tegnap utazott fel Bécsbe ott többszörös gyilkosságot követett el. Egy asszonyt, egy kocsis, egy asztalost és egy lakatos-legényt lőtt egymás után agyon.

A Favoriten-kerület egy három emeletű házában lakik *Sieghardt Vilmos* lakatos mester, ennek lakásába akart *Vanyek* reggel hét óra tájban betörni. *Sieghardt* nem volt már ekkor otthon, felesége pedig éppen akkor érkezett haza a piacról, mikor *Vanyek* a harmademeleti lakásba be akart törni.

A gyenge asszony kiabálással vélte a betörőt elijeszteni, ami ugylátszik sikerült is, mert a betörő kerekét oldva, a lépcsőkön lefelé futott. *Sieghardtne* kiáltozva szaladt utána az első emeletig, hol a menekülő betörő hirtelen megfordult, zsebéből revolvért rántott elő és az asszonyt agyonlőtte.

A zajra egy *Marek* nevű kocsisjött elő, de mielőtt a gyilkosság színhelyére ért volna, *Vanyek* ezt is lelőtte.

Már mindkét áldozat holtan hevert a lépcsőkön, mikor *Fischer Károly* asztaloslegény szaladt az udvarról a lépcsőkön felfelé, hogy a gyilkost elfogja. Egy lövés, és *Fischer* is holtan bukik a föveztetre.

Hauser József lakatoslegény rohant most a

betörőre, de ez már oly közel ért a gyilkoshoz, hogy ennek golyója *Hauser* csak megsebesítette. Igaz, hogy a seb halálos, de *Hauser* eddig még nem halt meg.

Ekkor már kifogyott a rablógyilkos revolveréből a töltés, mire nagynehezen lefegták. A tömeg az utcán akarta agyonütni a vadállatias rablógyilkost, mikorra a rendőrök megérkeztek, *Vanyeket* a rendőrségre kísérték.

Néger fiú a király előtt.

(A mai audienciája érdekessége.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 8.

A Bécsben ma tartott legfelsőbb kihallgatáson különös jelentkezőt fogadott a király. Egy 15—16 éves *néger fiú* vont magára a figyelmet a fogadó terem előcsarnokában, hol egy jezsuita páter kíséretében várakozott az uralkodó előtt való megjelenésre.

A fiatal szerencsének igen változatos az élettörténete. Alig tizenöt éves s már is több viszontagságot élt át, mint egy európai agastyán.

Gyermekkorában rabszolgaságba került, s az idő, amit ilyen állapotban töltött el a sivatagok hazájában, maga egy regény. Végre egy jezsuita misszió birtokába került, amely 500 koronáért vásárolta meg a keresztény műveltség számára a szerencsét, ki ekkor *Petrosz Kanizium* nevet kapott.

A jezsuita rend taníttatta a volt rabszolgalelket és pedig feltűnő eredményesen. Fialt kora daczára folyékonyan beszél magyarul és németül. Az idén végezte a gymnasiumot s most felsőbb iskolába megy: *pap akar lenni*. Egy portugáliai szeminariumba küldik, ott fogja a theologiai tanfolyamot elvégezni s ennek érdekében járt a királynál is.

Folyékonyan, szabatosan beszélt ő felségével, ki élettörténetére vonatkozólag több kérdést intézett hozzá. A kihallgatás végével a néger fiú így szól a királyhoz:

— *Én és fivérem Felségedért és Felséged hosszú uralmáért mindig imádkozni fogunk.*

Mikor kíséreléssel a fogadóteremből kijöttek, megrázta a páter tallárját a tulboldog nubiai ifju s azt mondta a jezsuita kísérelőnek:

— *Én nem ilyennek képzeltem a királyt és császárt. Azt gondoltam, hogy csupa panczélba, vértbe van öltözve, sisakkal a fején. Én még nem láttam ilyen uralkodót . . .*

— Talán az egyetlen néger ez, aki európai műveltségre tudott szert tenni, s hogy így milyen különös latvány volt a fekete ember, aki fehéren tud gondolkozni, azt legjobban mutatja az az érdeklődés, amelyvel a király kérdezősködött tőle és kísérelőjétől az ifju kalandokkal teli életéről.

HIREK.

Temetés akadályokkal.

— Távirati tudósítás. —

Ma délután a lipótmezei tébolydából egy szerencsétlen embert vittek utolsó útjára. A sors, a tragikus sors, még a temetésébe is beleszólt ennek a boldogtalannak. Hogy mi történt vele, így mondja el fővárosi tudósítónk távirata:

A tébolyda halottas házában beszentelték a halottat. Ott volt az egész rokonság, hogy megadja neki a végtisztességet. És mikor elhangzott a *Circum dederunt me*, a rokonság gyásztól leverten követte a halottas kocsi.

A halottat a farkasréti temetőbe vitték.

Az elhantolásra került volna a sor. De a temetést rendező vállalat kocsisa nem tudta a „sirczédulát” felmutatni. Már pedig a temető gondnokának szigorúan meg van tiltva a sirczédula felmutatása nélkül a halottat eltemetni.

Képzeltető az a megbotránkozás, amit ez a gyászolók körében keltett.

A kocsis ezután a sirczédula keresésére indult. A gyászolók abban a reményben, hogy a kocsis a czedulával fog visszatérni, egy óra hosszáig álltak a koporsó előtt. A hideg idő miatt testi, a szomorú jelenet háása alatt borzasztó lelki kinokat kellett a rokonságnak, melynek legnagyobb része nőkből állott, végigszenvedni.

A kocsis azonban, ahelyett, hogy a sirczédulával tért volna vissza, utközben a *pálinkától alaposan berugott*, s csak úgy gözögött belőle a szesz ital. A tehetetlen emberrel szemben nem tehettek semmit.

A gondnok tanácsára ezután a halott két nőrokona kocsiira ült, s a temető igazgatóságához hajtattott, amely a *németvölgyi temetőben* van.

Itt újra kiváltották a sirczédulát, természetesen, hogy az ezért járó díjat ismét meg kellett fizetni.

Hét óra volt, mikor a dermesztő hidegtől beteg let. nő a sirczédulát a temetőbe kihozta. És aztán sűrű sötétségben elhantolták a halottat.

A rendőrség talán kérdőre fogja vonni ezért a botránnyért a temetést rendező vállalatot.

— **Az ujszülött főherczeg.** A hivatalos lap mai száma a *József Agost* főherczeg családi örömről az alábbiakat jelenti: *József Agost* főherczeg ur és *Augusta* főherczegasszony 5 cs. és kir. Fenségek folyó évi január hó 3-án született fiának megkeresztelése folyó évi január hó 7-én, hétfőn, délelőtt 10 óra 30 perczkor ment végbe a voloscai villában. A szertartást főtisztelendő *Zamlié Vincze* voloscai plébános végezte. Az ujszülött főherczeg a keresztességben a *László Luitpold József Antal Ignác Benedek Bernát Mária* nevet kapta. Keresztapa *Luitpold* bajor regens herczeg ő királyi Fensége volt, képviselve *Lipót* bajor herczeg ő királyi Fensége által.

— **Közgyűlés a városnál.** Aradváros törvényhatósági bizottsága holnap, szerdán tartja első közgyűlését az 1901 ik évben. Együttal az első közgyűlés, melyen *Urban Iván* az új főispán fog elnökölni. A közgyűlés elég érdekes és mozgalmas lesz. Betöltésre kerül választás útján egy számtiszt, esetleg egy segédtiszt állás. Választanak továbbá öt közigazgatásbizottsági, egy központi-választmányi tagot s újjáalakítják a szakközbizottságokat.

— **A népszámlálás és a főispáni fizetések.** A most folyóban levő népszámlálás eredményei változásokat fognak maguk után vonni a főispáni állások javadalmazásában is. A törvényhatóságokról alkotott 1886. XXI. t.-cikk ugyanis akként rendelkezik, hogy az a főispán, akinek hatásköre állandóan két törvényhatóságra terjed ki s azok székhelye nem egy és ugyanaz, vagy aki oly törvényhatóság (vagy törvényhatóságok) élén áll, ahol a lélekszám meghaladja a háromszázezret: első osztályú (tizezer korona) fizetést kap, a többinek pedig másodosztályú (nyolcezer korona) fizetés jár. A mostani népszámlálásból minden valószínűség szerint ki fog tűnni, hogy a legutóbbi tíz év alatt szaporodott a háromszázezernél nagyobb lakosságú vármegyék száma s ehhez képest aztán több lesz az első osztályú fizetésű főis-

páni állás is. A folyó 1901-ik esztendőre tizen-nyolcz vármegyei és két városi főispánnak van első osztályu fizetés megállapítva (Arad, Bács-Bodrog, Baranya, Bereg, Bihar, Hont, Jász-Nagykun-Szolnok, Krassó Szörény, Nyitra, Pest, Pozsony, Somogy, Szatmár, Temes, Torontál, Vas, Zala és Zemplén vármegyék, Szabadka, Baja és Szeged városok főispánjainak.) A többi másodosztályu fizetést huz. A máramrosi, pest-megyei és vasmegyei főispánoknak két-kétezer koronányi személyi pótlékaik vannak.

— **Bärnreither formulája.** Budapesti tudósítónk táviratozza: Politikai körökben, különösen a szabadelvű pártkörben élénk megbeszélés tárgya volt tegnap este Bärnreithernek a volt kereskedelemügyi miniszternek a formulája a mely szerint az osztrák reichsrath meg h munkaképes lenne is egyszerűen tudomásul vegye a 14. §. alapján való gazdasági intézkedéseket és utasítsa a kormányt, hogy 1907-re készítse elő az új gazdasági és kereskedelmi szerződéseket Ausztria és Magyarország között. A szabadelvűpártban szinte az egyetlen szerencsés megoldásnak tekintenek ennek a formulának az érvényesülését, mert úgy el lehetne kerülni egy esetleg hosszú elkeseredett harcot, a mely egy részről Magyarország ellen, másrészt a szerződési megállapodások ellen indulna meg. Másként gondolkoznak arról a formuláról a függetlenségi pártban, a hol úgy fogják fel a dolgot, hogy ennek a formulának a reichsrath, mint a magy parlament ezzel elismerné a 14. §. alapján való kormányzás korrektségét. Ez a feltevés természetesen teljesen alaptalan, mert erre még a bécsi kormány sem gondol.

— **A népszámlálás felülvizsgálata.** Hogy az egyes népszámlálási kerületek biztosai a népszámlálással elkészültek, következik az előbbinél nem kisebb munka, a felülvizsgálat. Kádas Kálmán, mint a népszámlálás vezetésével megbízott tanácsnok, utasította a város főbb tisztviselőit, hogy egyenkint három-négy kiosztott kerület népszámlálását vizsgálják felül s azt január 18-ig neki feltétlenül benyujtsák.

— **Bécsi és amerikai piacok.** Az Aradi Közlöny a mai nappal ismét egy újítást vezetett be, a mely, hisszük, nagy tettségével fog találkozni a gazdáknak s az állattenyésztéssel foglalkozóknak. Ezentul ugyanis táviratilag közöljük az amerikai, főképp a new-yorki és chicagói gabona-árakat, valamint a bécsi vágómarha- és sertéspiac irányzatait, az árakat és a felhajtást. Mai számunk közgazdasági rovatában mindezeket már megtalálja az érdeklődő.

— **Kiss Áron nem mond le.** Debreczenből táviratozzák: Az a hír, hogy Kiss Áron püspök le akar mondani a presbiteri elnöki tisztéről, a püspöknek a Magyar Távirati Iroda tudósítója előtt tett nyilatkozata szerint nem felel meg a valóságnak.

— **A aradi ügyvédi kamara közhirre teszi.** hogy dr. Solyom Fekete Ferencz dévai ügyvédet, önkéntes lemondása következtében, az ügyvédi lajstromból kitörölte. Irodáját dr. Réthy Gyula dévai ügyvéd vette át. Továbbá, hogy dr. Berthényi Károly ügyvédet Orosháza székhelyvel, dr. Rozvány István, dr. Reisinger Ferencz és dr. Sugár Jenő ügyvédek pedig Arad székhelyvel, az ügyvédi lajstromba folytatólag felvette.

— **Öt új iskola a megyében.** A földmivelésügyi miniszter öt aradmegyei telepés községben állít fel iskolát. Es pedig Nagy-Kamaráson 5500 forint költségen, Almás-Kamaráson 1600 frt, Medgyes-Bodzásán 6000 frt, Zimánd Ujfalu 6000 frt és Szapáryligeten 1000 frt költségen.

— **Csávolszky mentelmi ügye.** Jászberényben az 1898-ban tartott választások alkalmával Csávolszky Lajos országgyűlési képviselő nyomtatvány útján becsületsértést és rágalmozást követett el, melyért a budapesti büntető tör-

vényszék, a képviselőháztól most Csávolszky mentelmi jogának felfüggesztését kéri. Az elnök a kérvényt kiadta a mentelmi bizottságnak.

— **Az egyéves önkéntesek öröme.** A közös hadügyminiszter megengedte, hogy a tettelesen szolgáló egyéves önkéntesek, kifogástalan viselkedés és megfelelő előmenetel esetében, már háromhónapi tettelesen szolgálat után *czimzeles őrvezetők* kinevezethetnek. Így tehát ezentul az október elsejen bevonuló egyéves önkéntesek már január elsején czimzetes őrvezetők lehetnek. Eddig ezt az örömet a kiválóbok is csak hathónapi tényleges szolgálat után érthették el.

— **A Krivány-ügy főtárgyalása.** A múlt hó végéről elhalasztott főtárgyalást, melynek megtartását akkor Krivány János betegsége akadályozta meg, valószínűleg még e hónapban kitűzi az aradi törvényszék. A főtárgyalási tanács elnöke, Földes János törvénységi bíró, egy tegnap kelt végzésében felhívta a törvényszéki orvosokat, hogy Krivány egészségi állapotát megvizsgálva tegyenek véleményes jelentést arról, hogy a nagy sikkasztó egészségi állapota olyan-e, amely képessé teszi őt védelme előterjesztésére. Percz Gyula dr. és Auszterveil László dr. törvényszéki orvosok a napokban fogják Kriványt újból megvizsgálni. Ennek eredményétől függ, hogy a főtárgyalást e hónapban megtartják-e.

— **Új telefon-állomás.** A kereskedelemügyi m. kir. minister Arad vármegyében, a zarándi postahivatalnál, azzal egyesített távbeszélő hivatalt létesítettett és azt táviratok kezelésével is megbízta.

— **A tél.** A havazás országsszerte egyre tart, s a levegő annyira lehűlt, hogy a meteorologiai. intézet jelentése szerint a hőmérsék 24—14 fok között váltakozik. A földmivelésügyi miniszterium vizrajzi osztályához érkezett jelentések szerint a Duna mellékfolyói változatlanul vastag jégkéreggel vannak borítva. A Dunán újabban megállt a jég Paksnál, Bajánál, Mohácstól lefelé egyre zajlás van.

— **A Burg léggerőpítése.** Özvegy Rózsáné feljelentésének lényegéről ma már határozottabb hír van. A két családott szerelmes: Rózsáné és leánya azt a feljelentést tették Szeless Adorján ellen, hogy a bécsi Burgot akarták léggerőpíteni s erről folyt Szeless lakásán éjszakánként a tanácskozás. Rózsáné a kihallgatás során még elmondta, hogy Szeless Adorján azzal dicsekedett előtte, hogy jól van értesülve, mi történik a Burgban, mert egy lakást is megnyertek az ügyüknek s arról is szólt, hogy egy izben már Bécsbe akart utazni egy V. nevű ügynökkel, hogy végrehajtsa tervét. Az ügynök ugyanaz az ember, akinél Szeless az 1895-iki bombamerénylet után nyolcz napig rejtőzködött. Azt is állítja Rózsáné, hogy Szeless kétszer volt már Bécsben, ahonnan sifrizott levelet is kapott. Szeless mindezt tagadja a vizsgálóbíró előtt. Azt mondja, Bécsben nem is járt.

— **Zeppelin kísérletei.** Zeppelin gróf tegnap a német gyarmatosító társaságban előadást tartott a léghajózás jövőjéről. Az előadás előtt Hahnke, a katonai kabinetiroda főnöke Vilmos császár megbízásából átadta neki a vörös-sasrend első osztályát egy kabinetparancs kíséretében, a mely a léghajózási osztályt utasítja, hogy Zeppelin további kísérleteit minden lehető módon támogassa.

— **A villanyfény és a svábok.** Az új-szent-annai zendülők mai végtárgyalásán érdekes jelenet játszódott le az igazságügyi palota fényes dísztermében. Azok a vádlottak ültek ott együtt, a kiket már kihallgatott a törvényszék s a kik nagy figyelemmel, szinte önmagukról megfigyelkedve hallgatták egyik társuk vallomását. Közbe csóválták is a kitanultabbak a fejüket, mintha mondani akarnák, hogy nem egészen úgy van. Alkonyodott úgy négy óra felé, mi-

kor a teremszolga hirtelen felcsavarta a villany-limpákat, mire természetesen egyszerre pazar világosság terjedt el a teremben. Érdekes volt a svábok arczát nézni e pillanatban. A váratlan, előttük titokzatos módon támadt fény valósággal megrémítette őket. Elkezdtek csodalkozni, mindegyik a terem boltozata és az oldalfalak felé fordította a fejét s csak úgy züggött a sziszegés a termen végig. Egyik öreg anyó ijedtében keresztet vetett magára. Sok volt a sváboknak egy végtárgyalás izgalmain kívül villany-gyújtást is látni.

— **Ongyilkos lelkész.** A turóc-szent-mártoni evang. hitközség segédlelkésze, Obuch János beretvával fölmetszette torkát és bele is halt sebébe. Levelet, üzenetet nem hagyott hátra s így valószínű, hogy zavart elmével követte el végzetes tettét a még csak 23 éves fiatal ember. Már vagy három hónapja ugyanis ideges főfájás gyötörte és alighanem ilyen rohamban oltotta ki életét.

— **Szerencsétlen operáció.** Eisenstädter Károly a temesvári Eisenstädter K. és társa cég belfagya, ma Bécsben egy sikertelen operáció következtében elhunyt. Eisenstädter Temesvár kereskedő világában előkelő szerepet játszott s az elhunytat kiterjedt rokonsága gyászolja.

— **A párbaj a német hadseregben.** Arról a felfogásról, amely a párbajozásra nézve uralkodik a német hadseregben, Berlinből érdekes esetet táviratoznak. Három tekintélyes kölni családból való fiatal ember mint tartalékos tiszt a tisztikarba való felvételét kérte. A tisztikar erre különféle kérdéseket tett a fiatal emberekhez. A többi között megkérdezték tőlük, hogy tagjai-e valamelyik katolikus diák-egyesületnek. Mikor erre igenlően válaszoltak, azt kérdezték tőlük, hogy a párbajozáskényszert helyesnek tartják-e. Mikor erre tagadóan válaszoltak, a tisztikar többségének határozata folytán elutasították őket. Panaszukra a hadbíróság megsemmisítette ugyan a kölni tisztikar elutasító határozatát és új eljárást rendelt el, de ez is elutasítással végződött. Hír szerint a centumpárt ezt az ügyet szóba hozza a birodalmi gyűlésen.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Fővárosi tudósítónk távirja: A budapesti éjjeli gyorsvonat a fegyverneki állomáson neki ment az ott vesztető tehervonatnak. A két lokomotív megrongalódott, a gyorsvonat postakocsijának gőztorója explodált. Emberéletben nincs kár.

— **Stojalovszky páter elítélve.** Az ismert lengyel szocialista agitátor Stojalovszky pátert a lemergi törvényszék hatóság elleni erőszak miatt egy havi fogházra ítélte. A páternek már több izben volt összeütközése a törvény paragrafusával. Egy időben Magyarországra menekült büntetése elől, akkoriban az nban innét kiutasították.

— **Egy család tragédiája.** Földessi János debreczeni kárpitos fel évvel ezelőtt betegsége miatt való elkeseredésében öngyilkos lett. Özvegyet és két fiut hagyott hátra. Egy hónappal ezelőtt a nagyobbik, 24 éves fiu hirtelen rosszul lett és meghalt. Anyja annyira szívére vette a fiu halálát, hogy egy héttel rá színtén meghalt. Az egész családból még csak a 18 éves Vilmos maradt meg, a ki órásságát volt. Ezt is annyira buskomorrá tette családjának tragikus sorsa, hogy ma reggel az üzlethől hazament és szívenlőtte magát. Egy levelet hagyott hátra, a melyben ezt írja:

— Most tudom, mi az árvaság. Egész éjszaka görcsösen fáj a szívem. Aludni nem tudok, fölébredek, kiabálok. Nem bírom tovább az árvaságot.

A család iránt városszerte nagy részvét nyilvánul.

Hirdetmény.

A dévai főtéren,

saját házában és saját tulajdonomat képező, a „hollóhoz“ czimzett

reáljogu

gyógytáram,

teljes gyógyraktár készlettel, gyógytári laboratóriumokkal és minden hozzátartozó raktár, pincze, padlás helyiségekkel, garçon vagy családi lakással, 1901. ápril 1-től

bérbe adom.

Bérleti feltételek nálam vagy ügyvédemnél dr. Schulhof Zsigmond úrnál Déván megtudhatók.

Steiner Ferencz

nagykereskedő,

a hollóhoz czimzett reáljogu gyógytár tulajdonosa. 3404

Aradmegyében, egy 6000 lakossal, nagy forgalmu és nagy piacokkal bíró mezővárosban egy

50 év óta fennálló fűszer és rövidaru 3427

üzlet

könnyű feltételek mellett azonnal

átadandó.

Czim a kiadóhivatalban.

Radnai járás főszolgabirájától.

7274—900.

Pályázati hirdetmény.

Petris, Korbost, Rossia, Ober-sia, Iltyó, Szelistye és Dek községekből alakított XIII. egészségügyi körben a községek által 500 frt, illetve 1000 koronával, hrczg Lichtenstein Alajos iltyói uradalmi nagybirtokos által 400 koronával és Gróf Kinszky Zdenkó petrisi uradalmi nagybirtokos által 600 kor. lakbérrel és 32 köbméter tűzifa járandósággal javadalmazott Petrisi körorvosi állás újabb lemondás folytán megüresedve, a vármegye alispánjának f. hó 18-ról 33722. sz. a. kelt rendelete szerint betöltendő lévén, annak választás utján leendő betöltésére határnapul 1901. évi január hó 30. napján d. e. 10 órára a petrisi körjzói irodába kitűzöm és pályázni kívánókat, törvényszerűen felszerelt kérvényeiknek a választást előző napig hozzam leendő benyújtására felhivom.

M.-Radna, 1900. decz. 30.

3437

Csukay, főszolgabiró.

Hirdetmény.

A néhai Hertschka Mór ösztöndíj alapítványnak a polgári iskolára vonatkozó egy helye betöltendő lévén, az Aradvárosi polgári iskola azon növendékeit, a kik ezen ösztöndíjat elnyerni óhajtnak s tanulmányaik felől kitűnő, másik felől pedig jeles osztályzattal bírnak, felhivom, hogy pályázati kérvényüket hozzám közvetlenül, vagy igazgatójuk utján 1901. évi január hó 10-ig benyujtsák.

Salacz,

kir. tan. polgármester.

M. kir. államvasutak aradi üzletv.

34667—I. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Piski állomásán lévő pályavendéglő bérletére ezennel zárt ajánlatu pályázat hirdettetik.

A bérlet 1901. évi május hó 1-vel kezdődik és tart ezen időponttól számított 3 éven át vagyis 1904 évi április hó 30-ig.

A bérleti feltételek a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők, vagy kívánatra postán megküldetnek, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az 50 kros bélyeggel ellátott és „Ajánlat a piski-i pályavendéglő bérletére“ feliratu borítékba zárt ajánlatok lepecsételve 1901. évi január hó 25-én déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség általános igazgatósi (I.) osztályánál nyújtandók be. Bánatpénz fejében 200 K. azaz kettőszáz korona készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1901. évi január hó 24-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál Aradon leteendő.

Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el. Ezen feltételektől eltérő vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok közt a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Aradon, 1900. december 27-én.

A magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetősége.

Chief-Office 48, Brixton-Road, London, SW.

Valódi

ZAGORIAI MELLSZÖRP

kellemes és hatásos szer felnőtteknek és gyermekeknek, görcs, fuladás, számarhurut, tüdőhurut, elnyálkásodás és mindennemű mellbetegségek ellen. Elősegíti a felkőhögést. Egy palack ára csak készpénz ellenében 3 korona 30 fillér.

Széküldi Apotheker 3144

≡ A. THIERRY'S BALSAM-FABRIK ≡
In Pregrada bei Rohits.

Cyelni kell a tek-zárátara s az abban benyomott czéggjegyzéere: A. Thierry's Schutzengel Apotheke.

Kapható Török József gyógyszerárában Budapest, Király-utca 12.

Csak 40 fillérért már
1901 Január hó 12-én
10.000 kor.
1000, 500, stb.stb.
ÖSSZESEN 1311 NYEREMÉNY NYERHETŐ,
a **DIÁK-OTTHON** SORSJÁT KIBAN
SORSJEGYEK MINDENÜTT KAPHATÓK.

Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb körökben kitűnő sikerrel használt külszer a

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatásu köszvény, csúz, reuma, ischiás stb. ellen.

Hatása meglepő, a mennyiben gyakran még a legidültebb köszvény és csúzfájdalmakat is már néhányszori bedörzsölésnél teljesen megszüntette.

Fog- vagy fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 kor., erősebb 2 korona 40 fillér.

Kapható csaknem az összes gyógytárakban.
Postán utánvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése után küldi készítő.

WIDDER GYULA

gyógyszerész, S.-A. UJHELY.

Főraktárak Budapest: Török József gyógyszerárában, Király-utca 12. és az Egger-féle Nádor gyógyszerárában, Váci-körút 17. szám.

Aradon: Földes Kelemen, Hajós Arpád, Khudy József és Vojtek Kálmán gyógyszerárakban. 2019

Számtalan elismerő és köszönő level. — Bámulat os gyógyszeredmények

Elek község adóügyi irnoki állása megüresedvén,

ezen a község pénztárából havi részletekben nyerendő évi 840 korona fizetéssel, anyakönyvvezetői helyettesként történendő kinevezés esetén 40—60 korona tiszteletdíjjal alólirt jegyző által addig, míg az irnoki állások választás utján fognak betöltetni és a fizetés egyébként megállapítani fog — havonként adandó 30 koronával javadalmazott állásra egy teljesen szakképzett, a német nyelvet jól beszélő, szorgalmas egyént

keresek.

Az állás azonnal elfoglalható. Pályázat hozzáam intézendők, lehetőleg személyes bemutatkozást kér Elek, 1901. január 5.

Rigler József,
jegyző.

3434

Nagy, falazott jégverem, azonnal kiadó.

Bővebbet: **Herzel Bernátnál,** színházépület.

3428

Zálogcédulákat!!

arany, ezüst

ékszettárgyakat, gyémánt és brilliántokat, tört aranyat és ezüstöt

a legmagasabb árban megvesz, becséről és

elad

DEUTSCH IZIDOR

órák, ékszerész, Templom-u., Minorita-palota.

Alkalmi ajándékok!!!
nagy választékban. 3811

Zalogtárgyak elárverezése.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek ezennel tudtul adni, hogy úgy az

ékszerek,
mint az

ingóságok

f. évi január hó 17-én
(csütörtökön)

délelőtt 9 órakor a tekintetes városi kapitányi hivatal egy tisztviselője jelenlétében üzlethelyiségemben Kossuth-utca 12. sz. azon

1900. október hóban lejárt zálogtárgyak, melyek a mai napig sem meg nem hosszabbítottak, sem ki nem váltottak, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

3436

Weisz Dávid.

Bármily színű haját

lehet 10 percz alatt szép feketére festeni a HAJÓS-féle

MELANOGEN-nel;

legjobb ólommentes, teljesen ártalmatlan hajfestőszer, ára egy adag egy frt.

TYÚKSZEM, SZEMÖLCS,

és mindenféle bőrkeményedés ellen a legbiztosabb hatású szer a Hajós-féle

ANAGALLIN,

— ára egy üveg 35 kr. —

NYILATKOZAT.

Igen tisztelt gyógyszerész Ur! Nem mulaszthatom el, hogy ezuton is hálás köszönetemet fejezzem ki Onnek az On által feltalált „Anagallin“-ért, melynek rövid használata után sikerült kellemetlen szemölcsseimről megszabadulni. Különböző szerekkel már évek óta próbálgattam eredmény nélkül, míg az most végre az „Anagallin“-nal sikerült. Fogadja érte ismételt köszönetemet. — Arad, 1900. okt. 27-én. **Vidor Sándor.**

Fenti szerek kaphatók csakis a készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Báli Ujdonságok 1901.

Legujabb selyem és gasier kelmék. Francia batist ujdonságok (pompadur.)

Fehér divatos ajour battistok nagy választékban.

Báli belépők a legdiszesebb kivitelig.

Legyezők toll és gasier minőségben.

Disz különlegességek, arany kelmék és arany aplicatiók.

Rosenblüh H. és Társa

ARAD, Szabadság-tér és Forray-utca sarok.